

Sayı: 2008/8

20 Mayıs 2008
Sayfa 1 / 2

Finansal Piyasalar Raporunun 8 inci Sayısı Yayımlandı.

Üç ayda bir yayımlanan ve Aralık 2007 verileriyle sekizincisi hazırlanan Finansal Piyasalar Raporunun bu sayısı (1) Ekonomik Çerçeve ve Gelişmeler, (2) Finansal Sektör Görünümü ve (3) Risk, Sermaye ve Kârlılık Değerlendirmesi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Başta ABD konut piyasasındaki güçlükler olmak üzere, tüm finansal piyasalarda yaşanan olumsuz gelişmeler, küresel düzeyde ekonomik ve finansal görünümün bozulmasına neden olmuştur. Bu dönemde, ABD'nin, tüm para ve maliye politikası tedbirlerine rağmen, ekonomik yavaşlamadan "hafif" bir resesyona geçmiş olduğu görülmektedir. Türkiye ekonomisi açısından önem arz eden Euro Alanında ise yavaşlama, ABD'deki kadar derin ve keskin gözükmemektedir. Gelişmekte olan ülkelerde ise, hız kaybına rağmen 2007 yılının ikinci yarısından itibaren ekonomik büyüme gücünü korumuştur. Belirsizliklerin arttığı bu yeni ekonomik konjonktürde, finansal kuruluşlara özellikle ilave sermaye ve likidite tutmalarını teşvik edecek politikalar önerilmektedir.

Küresel gelişmelerden kısmen farklı olarak, 2007 yılında Türkiye ekonomisindeki büyüme eğilimi önceki yıllara göre yavaşlayarak da olsa sürmüştür. Ancak, iç talep unsurlarında nispi bir daralma gözlenmektedir. Ayrıca, önümüzdeki dönemde küresel piyasalardaki gelişmelerin yönü Türkiye'nin dış açık finansmanı açısından büyük önem taşımaktadır. Nitekim yatırım ortamına yönelik iyileştirmeler ve mikro reform süreci, Türkiye ekonomisinin farklı kaynak alanlarına erişimini kolaylaştırarak, küresel anlamda finansal piyasaların güçlükler çektiği bir dönemde gelişimini sürdürmesine yardımcı olacaktır.

Türk finans sektörüne bakıldığında, Aralık 2007 itibarıyla, toplam aktif büyüklüğünün 2006 yılsonuna göre %15 artarak 768,6 milyar YTL seviyesine ulaştığı görülmektedir. Aynı dönemde, Türk finans sektörünün toplam varlıklarının Gayri Safi Yurtiçi Hâsılaya oranının %89,7, bankaların aktiflerinin söz konusu büyüklüğe oranının ise %67,9 düzeyinde olduğu gözlenmektedir. Aralık 2007 itibarıyla finans sektörünün toplam aktiflerinin %75,7'sini bankacılık sektörü varlıkları oluşturmaktadır. Banka dışı mali kesimin başlıca kuruluşları olan finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri ve tüketici finansman şirketlerinin payı ise söz konusu dönemde %3,3 düzeyinde gerçekleşmiştir. Aktif büyüklüğü açısından bakıldığında, finansal sektörün %78,9'u BDDK'nın denetimi ve gözetimi altındadır.

Mevduat bankacılığı ağırlıklı bir yapının mevcut olduğu bankacılık sektörü, 2007 yılında da organik büyümeye devam etmiştir. Sektörde toplam şube sayısı 8.117'ye; personel sayısı 167.760'a ve ATM sayısı 18.795'e ulaşmıştır. 2007 yılında bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü bir önceki yıla göre %16,4 oranında artarak 581,6 milyar YTL olarak gerçekleşmiş, toplam kredi hacmi ise 285,6 milyar YTL'ye ulaşarak bilânço içindeki payı %49,1'e yükseltmiştir. Krediler içerisinde ağırlıklı bir kalem de kredi kartlarıdır. Kredi kartının esas işlevi itibarıyla bir ödeme aracı olduğu ve kullanımının özen gerektirdiği gibi hususlar da dahil olmak üzere, bankaların müşteri bilinçlendirilmesine ve şeffaflığa ağırlık vermesi beklenmektedir.

Sektörün yasal limitlerin oldukça üzerinde sermaye yeterliliği rasyosuyla çalışmaya devam ettiği (%18,9) ve bir önceki yıla göre serbest sermayenin arttığı görülmektedir. Kârlılık göstergelerindeki olumlu seyir Aralık 2007'de de sürmüş, kâr eden 46 bankanın toplam aktifler içindeki payı %99,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Bilânço dışı işlemlerin hacmi Aralık 2007 dönemi itibarıyla toplam 404,9 milyar YTL düzeyine yükselmiş, toplam bilânço büyüklüğüne oranı ise %69,6 olarak gerçekleşmiştir. Son iki yılda toplam

türev işlemler yaklaşık 2,5 kat artarken, bilânço dışı işlemler içindeki payları da 7,1 puanlık bir artışla %31,8'e ulaşmıştır. Hâlihazırda, Türk bankacılık sektörünün, küresel ölçekte konut kredisine dayalı finansal araçlara ilişkin pozisyonunun çok sınırlı düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo: Seçilmiş Göstergeler

	2005	2006	Mar.07	Haz.07	Eyl.07	2007
Yapısal Göstergeler						
Banka Sayısı	51	50	50	50	50	50
Şube Sayısı	6.537	7.296	7.431	7.654	7.856	8.117
Personel Sayısı	138.724	150.793	153.640	156.746	162.952	167.760
Aktif Büyüklük(Milyar YTL)						
Bankalar	406,9	499,5	515,3	533,7	543,5	581,6
Finansal Sistem Toplamı	560	668,6	698	715,1	726,8	768,6
Finansal Sağlamlık Göstergeleri (%)						
Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	23,7	22,3	22,2	18,7	19,4	18,9
Serbest Sermaye/Toplam Özkaynaklar	65,7	72,6	73,5	73,6	75,4	75,3
Vergi Sonrası Aktif Kârlılığı (ROA)	1,7	2,5	2,5	2,9	2,5	2,8
Vergi Sonrası Özkaynak Kârlılığı (ROE)	10,9	19,2	20,6	23,5	20,5	21,8
Finansal Verimlilik Göstergeleri (%)						
Toplam İşletme Giderleri/Toplam Gelirler(1)	65,5	50,4	48,7	47,3	48,6	50,9
Personel Giderleri/Toplam İşletme Giderleri	28,9	36	38,4	39,5	39,3	37,3

Banka dışı mali kurumlar, Aralık 2007 itibarıyla, küresel kriz söylemleri ortamından fazla etkilenmeden büyümelerini sürdürmüşler ve genel olarak ortalama takibe dönüşüm oranları yatay bir seyir izlerken karşılık ayırma konusunda önemli gelişmeler sağlanmıştır.

Türk bankacılık sektöründe 2007 yılı sonu itibarıyla, kredilerin miktarı ve toplam aktifler içerisindeki payı artmıştır. 2006 yılı boyunca devam eden yüksek karşılık ayırma politikası 2007 yılının ilk yarısında da devam etmiştir. Takibe dönüşüm oranı, 2007 yılında durağan bir seyir izlemiş ve Aralık 2007 itibarıyla %3,42 olarak gerçekleşmiştir. Ticari portföy ve türev işlemlerden kaynaklanan faiz oranı riski incelendiğinde, riske maruz pozisyonun değişmemesi neticesinde, söz konusu riske duyarlılığın değişmediği görülmektedir. Kur riski açısından bankacılık sektörüne bakıldığında, yabancı para net genel pozisyonunun, 28 Aralık 2007 itibarıyla 217 milyon dolar açık verdiği görülmektedir. Yabancı para net genel pozisyonu tutarlarının özkaynaklara oranının -%3 düzeyinde ve yönetilebilir olduğu görülmektedir. Tüm banka gruplarında günlük yabancı para likidite yeterlilik oranları ve toplam likidite yeterlilik oranları Likidite Yönetmeliği'nde belirtilen alt sınırların üzerinde gerçekleşmiştir. Eylül 2007 döneminde %19,4 olarak gerçekleşen sermaye yeterlilik rasyosu, Aralık 2007 dönemi itibarıyla %18,9 olarak gerçekleşmiştir. Bankacılık sektörü toplam özkaynakları, Eylül 2007-Aralık 2007 döneminde 5,1 milyar YTL artarak 77,4 milyar YTL olmuş, buna karşın risk ağırlıklı varlıklar 399,3 milyar YTL'ye yükselmiştir.